

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiunile oficiale, obținute, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.</p>
--	---	---

Pentru noi și pentru logojeni!

„În preajma sfințelor sărbători ale Învierii Domnului când toată suflarea omenească ar trebui să fie cuprinsă exclusiv de fericirea de a-și vedea restabilită legătura de armonie cu Creatorul său, sufletul nostru al logojenilor, plin de înflorare, din adâncul său strigă ajutor și mângăere celor ce-i pot da”.

Așa îmi scrie în preajma sărbătorilor un tânăr ortodox din Lugoj, continuând în necăjita-i scrisoare să motiveze această înflorare cu adevărat a bunilor logojeni. Iată pricina.

Logojul, ca toate orașele zidite după un plan edilitar, are în mijlocul orașului piața. O piață mare, pătrată, unde la anumite zile din săptămână se desfășoară mărfurile de primă necesitate pentru locuitorii din oraș și jur. Această piață are astăzi, la partea dinspre răsărit catedrala greco-catolicilor, nu de azi desigur, ci de acum circa 80 de ani, când ungurii, prietenii „sfintei uniți” (Iakabffy, aliique, eisdem farinae) au făcut Românilor această semnificativă concesiune: de a-și zidi biserică în centrul orașului. Altfel, bisericile noastre ortodoxe de prin orașe sunt toate cam pe la periferii. Că, cei cari au făcut piața în mijlocul orașului, au procedat bine sau nu, îi privește. Vor fi avut lozinca primum vivere...

Vorba e că până astăzi a fost bună piața din Logoj în locul de până acum, cum s'a dovedit bună în Timișoara, în Caransebeș etc., cu atât mai mult că logojenii au fost maistori neîntrepuți. Acum însă anumite cercuri deodată află că piața din Logoj, acolo unde este (în mijlocul orașului ca în alte părți, în fața bisericii unite — de fapt biserică unită s'a infiltrat în piața logojului, nu invers) e nepotrivită: pentru estetică, pentru igienă și mai știm pentru câte alte motive. În fond motivul e unul singur, ni-l spune corespondentul nostru și îl ghicim și noi destul de ușor: nu convine uniților din Logoj să aibe în fața bisericii lor o piață, deși lucrul

la prima vedere s'a părut — sau mai bine zis s'ar fi părut — captivant!

Și ce anume li-ar conveni dumneaților? Ci-că să se prefacă piața într'un parc englezesc? O locuță de grădină a fost și până acum în jurul catedralei unite, dar un parc — și dacă mai pui și „englezesc” — e mai captivant, mai estetic, mai igienic — după igiena și marota neogoită a uniților.

Logojenii însă, suficient de practici și deștiul de inteligenți ca să vadă pe autorii, parcul englezesc din Logojul cel plin de parcuri stau cu mâinile în sân. Nu vor lăsa să se astăzi aceea ce nu s'a mai putut face. Și sperăm ca iscoditorii să capituleze curând, căci prea ar fi prea-prea să-și mai facă ... și acum de cap!

Căci iată de pildă unul, preot și catihet într-o comună, pune în mâna școlarilor antipedagogică și antiromânească lucrarea lui Fireza-Blanzeu „armele credinței”), demnă de toate rigourile codului penal. O carte de ațâțare, de uneltire și de cea mai crasă batjocură la adresa bisericii ortodoxe, a patriarhului român și a preoților români ortodoxi. Cartea aceasta, împreună cu altele sunt răspândite de preotul unit între școlarii cari, otrăviți de conținutul lor, îl fac obiect de discuție cu învățătorii școalelor. Iată până unde merge pedagogia unită, iată crâmpetele îndrăzneala lor care începe să piardă orice simț al măsurii.

De aceea, frați logojeni, nu vă pierdeți cumpătul în fața unui nou moment de cercare abătut asupra voastră!

Hulitorii ortodoxiei noastre, cei cari ne numesc foțieni și cerularieni, ne batjocoresc sfânta noastră biserică și cer — cu și odinioară — scoaterea ei afară de lege, prin aceasta ies definitiv din rândurile fraților noștri, iar mofturile unor străini, a trecut vremea să le mai împlinim de bună voie!

* Apărută, cu aprobarea ordinariatului din Logoj în 1933 în biblioteca „să fie lumină” sub Nrii. 18—28.

Diferite concepții cu privire la Istoria Religiei.

De: Prof. Constantin Rudneanu.

Multe discuții au fost purtate cu privire la metoda ce trebuie să fie aplicată în cercetarea studiului Istoriei Religiei.

Istoria Religiei este disciplina cea mai importantă în Apusul Europei. Ea strălucește prin adâncirea problemelor, prin intensitatea spiritualismului — punând în discuție valorile religioase ale umanității din timpurile cele mai îndepărtate.

Multă vreme unica metodă întrebuițată a fost a comparațiilor — istoria comparată a religiilor a dominat gândurile cercetărilor, cu timpul s'a văzut, că această investigație dă rezultate slabe, neverosimile, atunci au abandonat drumul acesta și au stabilit noi metode de cercetare.

Greșala cea mare ce s'a făcut în trecut a fost, că cei mai mulți cercetători ai Istoriei Religiei, au considerat creștinismul, ca o emanație a vechilor religii antice. Pe baza analogiilor au început a stabili diferite legături în materie de dogme, simbole, obiceiuri religioase și morale, tradiții și instituții.

Celsus și *Iulian* apostatul, spuneau că creștinismul și-a avut izvorul principal în filosofia veche a păgânilor, de acolo și-au însușit creștinii sistemul lor etic-religios.

Melanchton, consolidatorul protestantismului, spunea despre creștinism, că nu-i altceva, mai ales în primele veacuri, atunci când s'au întemeiat primele comunități, decât afirmarea categorică a filosofiei platonice.

Deiștii englezi *Toland*, *Tindal*, *Middleton*, și mulți alții s'au exprimat în sensul lui *Melanchton*, mergând mai departe cu afirmațiunile lor spunând, alături de filosofia platonice în creștinism, mai găsim misterele evreești și cele elenice, concepții religioase de ale egiptenilor și perceptive morale de ale brahmanilor, au început comparații între Iisus Hristos și Socrates.

În 1794 *Charles François Dupuis* a scris o operă în trei volume: *L'origine de tous les cultes ou la Religion universelle (Originea cultelor sau religia universală)*. În această operă învățatul francez face comparații între Iisus și Osiris, Adonis etc., iar creștinismul nu-i decât o transformare a cultului persan a lui Mitras, — un mitraism în evoluție.

În jumătatea secolului al XIX-lea în urma studiului aprofundat al istoriei universale, și mai

ales a filologiei, multe adevăruri religioase au început ca să iasă la lumina zilei.

Istoria Religiei în 1876 în Holanda, la Universitățile din Leida și Amsterdam, a devenit catedră independentă iar în 1880 Collège de France, a primit deasemenea o catedră de istoria religiilor, iar în 1886 la École Normale des Hautes-Études; astfel au luat naștere vestitele publicațiuni: „Revue de l'histoire des religions“ (Revista Istoriei Religiei) publicată sub direcția Vernes, continuată de J. Réville și alții; mai amintim și revista etnografică a lui *Schmidt* intitulată „*Anthropos*“.

Cercetători renumiți în domeniul istoriei Religiei sunt: Borchest, Bros, de Broglie, Carra de Vaux, Karge, Lagrange, Chr. Peusch, Vallie-Poussin, ș. a.

Istoria Religiei are două mari capitole de care se ocupă: Originea și ființa religiilor, începuturile religioase ale umanității la diferite popoare și'n diferite timpuri și locul creștinismului în Istoria Religiei.

Deși de multe ori sunt multe piedici în diferitele expuneri și sisteme de religie în comparație sau pe baza analogiilor cu creștinismul — piedicile dispar, atunci cercetătorul este sincer și analizează lucrurile în lumina marilor adevăruri ale spiritualității divine.

Exagerările se pot evita și câștigul e imens: al teologului, istoricului, ca și al oricărui om de cultură, sau simplu creștin, care ar avea să se informeze asupra mersului general, religios moral al omenirii din timpuri mari îndepărtate și până azi.

Literatura noastră românească în această materie, e prea redusă, și dacă avem câteva studii, ele nu sunt decât începutul unei munci ce va trebui continuată și urmărită după un sistem bine precizat.

Dar *catedra de Istoria Religiei* mai presupune și o cultură vastă, fiind locul de întâlnire al tuturor disciplinelor de filosofie și teologie — apoi studiul îndelungat ca și'n domeniul istoriei propriu zis.

Ci lepădându-ne de cele ascunse și rușinoase, nu umblăm întru viclenie, nici nu prefacem cuvântul lui Dumnezeu, dar prin arătarea adevărului ne facem pe noi înșine cunoscuți — în fața lui Dumnezeu — cugetului tuturor oamenilor.

Iar dacă Evanghelia noastră mai este acoperită, este acoperită pentru fiii pierzării.

Predică

la Vinerea Patimilor

Și a zis Pilat:
„Ci vă este obicei, ca să vă slobozesc pe unul de Paști; deci voiți să vă slobozesc vouă pe împăratul Iudeilor?
Strigat-au drept aceea iarăși, zicând:
nu pe acesta, ci pe Varava. *Și Varava era tâlhar*“.

(Ioan, XVIII, 39)—40.

Iubiți Creștini,

„...Și Varava era tâlhar“.

Și cu toate acestea, păcatul, această buruină de veacuri, iartă și amnestiază pe Varava și hulește și răstignește pe Hristos.

Fiul Omului, care a tămăduit atâtea dureri și suferințe și care a iubit pe toți oamenii și a iertat pe făcătorii de rele, este socotit între cei fărădelege și este răstignit între doi tâlhari, iar mulțimea îl urmează pe Varava. Poporul pe acesta îl ascultă și cu el nizuește. ...„Și Varava era tâlhar“.

* * *

Varava, iubiți creștini are neam mare și spornic, și uriciunea lui trăiește și astăzi între noi. Mulți sunt și astăzi, cari se jertfesc pentru binele obșteșc, cari se jertfesc pentru adevăr și dreptate și totuși mulțimea urmează pe Varava.

N'ați simțit voi nicicând și nu simțiți voi de multeori durere în inimile voastre, văzând cum nepoții lui Varava sunt purtați în triumf de gloate, iar ucenicii jertfelnici ai lui Hristos sunt nevoiți să suie cu sarcina crucii pe culmile de osândă?

Și totuși, oricâtă durere am simți în inimile noastre pentru această buimăcială a lumii, duhul lui Varava, acest duh netrebnic și pustiitor, în inimile noastre nu va pătrunde și la vetrele noastre nu va străbate, căci doar de aceea ne-am smerit inimile și ne-am cernit sufletele în această zi stântă, pentru ca să însoțim pe drumul crucii pe „Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii“ (Ioan I. 29). Și în această zi, mai mult de cât oricând altădată, ne amintim că „Varava a fost tâlhar“, iar Fiul Omului cel răstignit pe cruce, este cu adevărat Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, carele a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși“.

* * *

Prăznuim astăzi cea mai zguduitoare întâmplare din istoria omenimei: **Patimile Mântuitorului**. Și le prăznuim cu cucernicie și cu durere în suflet însoțim pe drumul crucii pe cel ce „pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire“ s'a răstignit“.

Crucea era grea. Iisus, batjocorit și chinuit o noapte întreagă, era nedormit și istovit cu desăvârșire.

Călăii lui sunt la datorie. O împlinesc cu sânguință. Il desbracă de hlamida în care îl îmbrăcaseră în acea noapte hulă și ocară și care era lipită de ranele lui și îl îmbracă în hainele pe care le-a țesut și cusut maica lui, pentru ca toți să-l cunoască, că este Iisus Nazarineanul.

Descult, cu cununa de spini pe cap și cu crucea pe umăr, călăii îl pornesc la drum spre Golgota.

Trist este drumul ieșii lui Iisus din Ierusalim. Unde sunt cei ce s'au îndulcit din roadele milei sale cele bogate? Unde sunt cei pe cari i-a vindecat? Unde sunt cei ce îi cântau numai cu câteva zile mai înainte: Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului? Toți l-au părăsit.

Astăzi îl însoțește numai blăstămul și murmurul mulțimei. El pleacă din Ierusalim, dar și din inima poporului.

După Iisus merg doi tâlhari, doi criminali, amândoi ducându-și crucile lor pentru același scop, ca să fie răstigniți.

Drumul e rău. Picioarele îi sângerează. Crucea alunecă pe umerii lui când într-o parte, când într'alta, iar cununa de spini mereu îi bate capul și îl împunge.

Crucea e tot mai grea și sub greutatea ei Iisus abia mai poate merge. De trei ori îl doboară la pământ. El abia se mai ținea pe picioare. Slăbiciunea lui era atât de mare, încât făcu pe călăi să se teamă, că va muri înainte de a ajunge pe culmea dealului.

În acel moment trecea pe acolo, pe lângă convoiu, Simon Chirineanul și soldații siliră pe acesta să-i ducă crucea mai departe.

În sfârșit sosiră pe culmea dealului.

Il desbracă de hainele lui și gol-goluț îl așează pe cruce, pironindu-i mâinile și picioarele. Și au pus deasupra capului lui, vina lui scrisă pe o tăbliță: Iisus Nazarineanul împăratul Iudeilor.

Apoi au răstignit împreună cu dânsul și pe cei doi tâlhari, unul deadreapta și altul deastânga, ca să se plinească „Scriptura, care zice: și cu cei fără delege s'a socotit“ (Marcu, XV. 28).

Chinurile și durerile lui Iisus sunt îngrozitoare. Ranele cuielor mereu se lărgesc și sângele lui curge șiroaie, prelingându-se pe cruce până jos pe pământ. Stropi de sânge muguresc și pe fața lui, care astăzi par'că este mai frumoasă ca altădată și este albă ca zăpada.

Dar nici vederea acestei înfricoșătoare priveliști nu poate potoli ura cărturarilor și Arhierilor. Ei stau în fața acestui trup plin de răni sângerânde, mândri că au învins. Râzând și bătându-și joc de el, ziceau: „Pe alții a mântuit, iar pe sine nu se poate să se mântuiască? Hristos, Împăratul lui Israel, pogoară-se acum de pe cruce, ca să vedem și să credem într'ânsul“. (Marcu XV, 31—32).

„După aceea, știind Iisus că toate s'au săvârșit, ca să se împlinească scriptura, a zis: *Mi-e sete...* „Iar ei umplând un burete de oțet și în isop punându-l, l-au dus la gura lui.

Deci dacă a luat oțetul Iisus a zis: *Săvârșitu-s'a și plecându-și capul și-a dat duhul*“. (Ioan XIX, 28—20).

„Și văzând sulașul cel ce sta în preajma lui, că așa strigând și-a dat duhul, a zis cu adevărat omul aceste *Fiu a lui Dumnezeu a fost*“. (Marcu XV 30).

* *

Hristos a murit A murit pe cruce, după cum au ales oamenii. Și murind pe cruce, a ispășit păcatele noastre, după cum Fiul a ales și după cum Tatăl din veci se învoi.

Infricoșată lăină este aceasta!

Duhul Fiului Omului, ca și trupul lui, nu mai putu răbda. Un alt Simon Chirineanul nu mai era și nici nu mai putea fi. Această cruce nu se mai putea împărți cu nimeni, căci așa era voia Tatălui.

Biserica glăsuște: Astăzi s'a spânzurat pe lemn, cel ce a spânzurat pământul peste ape; cu cunună de spini s'a încununat împăratul îngerilor; cu porfiră mincinoasă s'a îmbrăcat cel ce îmbracă ceriul cu nori; lovire peste obraz a luat cel ce a slobozit în Iordan pe Adam; cu piroane s'a pironit mirele bisericii; cu sulița s'a împuns fiul Fecioarei. Incinăm-ne patimilor tale Hristoase“.

Și iarăși glăsuște: „*Iosif cel cu bun chip de pe lemn luând precurat trupul său, cu giolgiu curat înfășurându-l și cu mirosmă în mormânt nou l-a pus*“, ...*însă Hristos putrejunii s'a arătat străin*“.

Cucernici ascultăm noi astăzi aceste cântări bisericești, care ne dau bucuria nădejzii și a siguranței, că Mântuitorul va birui moartea și că ne va arăta și mărită Invierea sa.

* *

In Vinerea Patimilor Varava era victorios. A învins duhul lui și gloatele care au răstignit pe Hristos.

Și din toată frământarea lor ce s'a ales și cea mai rămas? Au rămas trei trupuri osândite și chinuite, două pe bună dreptate, iar unul

nevinovat. Și au rămas trei cruci la marginea unui oraș pe un vârf de deal, sub un cer întunecat.

Însă crucea cea din mijloc, pe care era răstignit Hristos, de atunci și până astăzi și de astăzi și până în vecie, nu mai este lemn de ocară, ci altar de închinare, căci pe acest lemn a rodit răscumpărarea neamului omenesc.

Mântuitorul, umblând pe pământ a spus și a învățat multe lucruri bune și frumoase, căci doară învățătura dumnezească a propovăduit și fapte dumnezești a săvârșit, însă într'un lucru a culminat tot sufletul lui și toată energia lui și aceasta este: crucea. Multe semne a arătat și multe minuni a săvârșit, dar mai ales un semn a ridicat înaintea ochilor noștri și acesta este: semnul cruci. Pe acesta l-a prețuit, pe acesta l-a iubit și pe acesta l-a înfipt înaintea iadului, ca să nu cădem într'ânsul.

Acest semn sfânt ne aduce aminte de cuvintele Mântuitorului, care zice: „*O, nepricepuților și zăbavnici cu inima a crede toate câte au grăit prorocii; au nu trebuia a pătimi acestea Hristos și a intra întru mărirea sa?*“ (Luca XXIII 25—26).

Mai mult acest lemn sfânt ne aduce aminte de cuvintele Mântuitorului: „*Mi-e sete*“. (Ioan, XIX 28). Căci Mântuitorul, în arșița aceea cutropitoare a durerilor sale, cum ne spune sf. evangelist Ioan, de fapt a zis: „*Mi-e sete*“. Și prietenii veacului, apărătorii lui Varava, iau întins pământul viclean înmuiat în oțet și ura amară ca fieră. Însă lui Iisus nu-i era sete după apă, ci îi era sete de bine, de dragoste și de dreptate.

Vecinicul potolitor de sete, care a stins de atâteaori setea altora și lasă pe lume un nesăcat izvor de apă vie și de vieață făcătoare, în care osteniții găsesc putere, neputincioșii tinerete și neliniștiții pace, — a pățimit pe cruce de o nepotolită sete de dragoste și de lumină mai multă, mai mare și vecinic biruitoare în lume.

* *

Crucea cea sfântă a Mântuitorului ne mai aduce aminte, că Varava a fost victorios în acea zi sfântă de Vineri a răstignirii Domnului.

Varava pe alocuri este victorios și astăzi. Mintea puțină și slabă a lumii, pe alocuri, și astăzi cere iertarea și grațierea lui Varava și hulește și răstigneștepe Hristos.

Și de nu va birui Hristos în sufletul nostru, duhul lui Varava, care astăzi a îmbrăcat atâtea chipuri și atâtea nume, va deslănțui prăpădul năprasnic, care ne va târî în vâltoarea osândeii de veci.

Rotiți-vă ochii voștri în acest ceas în jurul crucii de pe Golgota, pentru ca să înțelegeți,

că acolo sunt toate păcatele noastre:... ale mele, ale tale, ale lui, ale noastre ale tuturor și apasă ca o povară grea pe umerii Mielului cel ce ridică păcatele lumii. Da, acolo spânzură păcatele noastre și Mântuitorul ispășește pentru noi toți. Rotiți-vă ochii voștri în jurul acestei sfinte cruci și luați puteri noi, căci astăzi puterile noastre sunt chemate să fie mai osârduitoare și mai întregi, pentru ca să putem birui izvodirile cele rele ale duhului lui Varava, care mereu ne ispășește.

Deci, ! încotro?

Pe cine vreți voi să urmați astăzi?

Pe Varava că era tâlhar sau pe Hristos care: „cu adevărat Fiul al lui Dumnezeu este“?

Gândiți-vă bine și dați și dovada și pilda gândului vostru.

Prof. Romul G. Ancușa.

Geneza Arianismului

— Puncte de sprijin pentru Arianism în teologia creștină anterioară —

De Pr. Gh. Cotoșman
profesor la Academia teologică

În aceeași demonstrație evanghelică, Eusebiu scrie: „Dumnezeu mai înainte a cunoscut că lumea ca un trup are nevoie de un cap, de un povățuitor, de un Domn, pe care-l putem cunoaște și la dascălii și profeții evreilor. Dela aceștia învățăm că unul este *începutul tuturor lucrurilor*, ba încă este *mai presus și mai înainte* de început, *mai vechi* decât cei întâi; *mai bătrân* decât unitatea, el este unul și singurul Dumnezeu, cel neînțeles, pricina a toate, din care și prin care sunt toate, întru care viem, și ne mișcăm și suntem. *El deci a adus în ființă dintre toate câte sunt mai întâiu pe născutul său*, pe înțelepciunea cea întâiu-născută, ce este *cu totul înțelegătoare și cuvântătoare*, și *cu totul înțeleaptă* sau mai vărtos este însuși înțelepciunea... Dumnezeu l-a născut pe el, ca începutul a toate celelalte, **făptură desăvârșită** a celui desăvârșit, **alcătuire** înțeleaptă a celui înțelept, naștere bună a bunului Tată, Cărmuitor, Mântuitor, și doftor, țiitor al lumii. El deci a fost la început, cum zice Ioan: „El era la început la Dumnezeu“ și este Dumnezeu“.

Plecând dela idea că Fiul este mijlocitor între Dumnezeu și făptură „Eusebiu pune pe Fiul și pe Duhul sfânt în rândul făpturilor înțelegătoare, dar în fruntea lor. El seamănă pe Fiul cu soarele, pe Duhul sfânt cu lumina, după care vin celelalte stele. El crede că Tatăl este mai presus de orice asemănare. Despre asemănarea

obișnuită a Tatălui și Fiului cu soarele și razele lui, Eusebiu zice ce-i drept, că ea se poate face, totuși e de observat că *razele nu s'ar putea despărți de soare, iar Fiul are o existență deosebită de Tatăl*. Odată cu soarele este și strălucirea lui, Tatăl însă — după Eusebiu — este mai înainte decât Fiul; El ca cel singur nenăscut a fost mai înainte de nașterea Fiului. Apoi trebuie a lua în privire și deosebirea, că strălucirea pornește neapărat dela soare, pe când Fiul are ființă prin bunavoința și sfatul Tatălui. Din toate acestea urmează că Tatăl este mai presus de Fiul, așa încât Fiul numai în înțeles cu totul impropriu se poate numi Dumnezeu. Ce grămădă de contradicții!“.

În Istoria sa bisericească, scrisă înainte de anul 325, ca și în Demonstrația evanghelică Eusebiu pășește consecvent pe aceeași linie de contradicții și confuzii doctrinare. El se îndoește de natura și originea lui Iisus Hristos, pe care-l subordonează Tatălui. Consideră pe Fiul ca autor al tuturor lucrurilor, ca creator al oamenilor și ca operator a lui Dumnezeu. Iată câteva din învățăturile lui cuprinse la începutul Istoriei: „Nu este cuvânt care să poată exprima cu demnitate originea nici natura lui Iisus Hristos, fiindcă Duhul sfânt zice prin gura unui Profet: „Neamul lui cine-l va spune (Isaia 53)“. „Nimeni nu cunoaște pe Fiul fără numai Tatăl“... (Matei 11). Adică numai el înțelege perfect această lumină care este mai veche decât lumea, această înțelepciune inteligentă, și substanțială, carea este mai înainte, ● toți vecii, acest Verb (Cuvânt) care viețuește dela început, care este Dumnezeu, și care este cu Tatăl, care este înaintea tuturor creaturilor văzute și nevăzute, cel întâiu născut și Fiul unic alui Dumnezeu... carele este cu dânsul și după dânsul, principiul tuturor creaturilor, Fiul său unic și natural, Stăpânul, Regele și Dumnezeuul tuturor ființelor, carele a primit dela Tatăl domnia și stăpânirea, primind divinitatea și puternicia“...

„Marele Moisi, cel mai vechiu din Profeti, fiind condus de Duhul Sfânt pentru a scrie creațiunea lumii, ne spune că Autorul tuturor lucrurilor este însuși Iisus Hristos care este Cuvântul său, producerea creaturelor inferioare, dar când e vorba a face pe om el conferează despre aceasta cu dânsul zicându-i; „Să facem om după chipul și asemănarea noastră“. Un alt profet confirmă acest adevăr când zice: „Dumnezeu a zis și s'au făcut, el a poruncit și s'a zidit“ (Ps. 148). El reprezintă pe Tatăl care poruncește ca un Domn suveran cu o putere absolută; și pe Fiul de care vorbim, care exe-

cută ca un minister credincios poruncile Tatălui“.

Vorbind mai departe de Teofaniile V. T. Eusebiu scrie: „Căci dacă rațiunea nu permite de a atribui naturii nemutabile a Tatălui celui atotputernic nici o schimbare ce nu recunoaște niciun principiu, care-l face a se arăta sub forma unui om, nici de a-l crede capabil de a înșela ochii înfățișându-le zadarnice fantome, nici de a ne îndoi de adevărul pe care istoria-l raportează despre această vedenie, care altul poate fi Dumnezeu și Domnul care judecă tot pământul, și care face judecată, și care s'a arătat sub forma unui om, decât Cuvântul care este mai înainte de toate creaturile, și de care s'a vorbit în Psalmi în acești termeni: „Trimis-a Cuvântul său și i-a vindecat pe ei... (Ps. 106). Moisi îl numește... al doilea Domn după Tatăl, când zice: „Domnul a ploat peste Sodoma și peste Gomora iarba pucioasă și foc dela Domnul din cer“...

(Urmează)

Oameni dela noi.

— Istorisire adevărată —

Nu voesc moartea păcătosului, ci să se îndrepte și să fie viu.

zice Domnul Dumnezeu.

Acea ce voesc să vă povestesc, e o istorie veche de aproape șasăzeci de ani.

Pe acea vreme era în sat la noi un om tinăr, june mic de stat dar îndesat, binefăcut, isteț și de toată nădejdea. Tatăl său murise și mamă-sa rămase ca să-l crească pe el și pe o soră mai mică.

La timpul său Ion al nostru, că așa îl chema pe băiat, se căsătorii cu o fată frumoasă din sat, și le mergea gospodăria bine, că aveau pământ bun, roditor și ei erau amândoi harnici și cu iubire unul cătră altul.

Dar nu ținu mult traiul bun, căci diavolul acest duh al răutăților băgă zizanie, neînțelegeri între ei, ca apoi să le strice fericirea.

Femeia dânsului ajunsese cu timpul cea mai stricată, cea mai destrânată femeie din sat. Toată ziua sta la oglindă, se împodobia ca o mireasă își vopsia fața ca o scrintită, nu lucra nimic ci numai își aștepta musafirii ori cine ar fi fost: român, neamț, ungur, jidov, țigan numai să fie om și să-i împlinească poftele ei păcătoase.

Ea sta tuturor la dispoziție. Casa ei și pe ea o cunoștiau toți jandarmii, finanții, dârzarii, penarii, olarii, voștinarii, șoferii, carora le da

sălaş peste noapte, nu din milă creștinească ci pentru ale ei aprinse și spurcate poftte. Când mergea vreodată la lucrul câmpului și ea mergea cântând din harmonică și tot așa venia și seara, ca să atragă lumea, tineretul după ea.

Bărbatul său, văzându-i purtarea o certa, la început mai domol mai cu blândețe, apoi cu răul, o mai și bătu de mai multe ori, dar nimic nu folosia. Ea și mai tare se îndârjia.

Văzând bărbatul ei că nu o scoate la cale cu ea, se hotărî se o alunge din casă, să se despartă de ea, zis și făcut. Acum trăia fiecare de capul său, nu le poruncia nime.

Cu timpul începu și Ion a duce o viață destrăbălată, s'a stricat și el, și din petreceri, jocuri, chefuri nu o scoteau. În felul acesta apoi și averea începu a se destrăma, a se ruina. Așa o duseră amândoi până la un timp, până îi găsi moartea.

Ea muri tineră pe la mijlocul vieții, iar el fostul ei bărbat trăi până la adânci bătrânețe.

Femeia aceasta stricată era ceva rudenie cu preotul bătrân din sat, care de multe o muștra pentru nebuniile ei și cerca să o abată dela calea greșită.

Îi propuse să vină regulat la sf. biserică și să urmeze căile Domnului, să se lase de păcate să-și mărturisească păcatele înaintea duhovnicului, să se împărtășească cu sfințele taine, să se roage ca să capete milă și îndurare dela bunul Dumnezeu și ertare de păcate. Altă dată o muștra preotul cu atâta tărie, încât femeia începu a plânge cu cutremur și a suspina zicând: Părinte sânt atât de păcătoasă de nici pământul nu o să mă primească dar ceriul. În zadar aş face ce zici sfinția ta, că păcatele mele sânt multe ca nisipul mării și nu sânt vrednică de îndurarea lui Dumnezeu, nu sânt vrednică a vedea fața lui cea sfântă.

Atunci preotul ca să o întoarcă de pe calea greșită, îi aduse înainte ca pildă femeile din sfânta evanghelie de pe timpul lui Iisus: Maria Magdalena, femeia adulteră, Maria Egipteanca și altele cari încă au fost păcătoase, dar pocăindu-se, Dumnezeu le-a ertat, așa și tu femeie poți căpăta ertare de păcatele tale cele multe. Nu despera, Dumnezeu e bun și milostiv cu cei păcătoși și Dumnezeu nu voeste moartea păcătosului, ci ca să se întoarcă și să fie viu. Ascultă de mine de vrei să-ți mântui sufletul căci sufletul omului e mai scump, și ce-ți folosesc toate comorile și avuțiile pământului, dacă-ți perzi sufletul. Deci eu ca duhovnicul tău îți voesc binele și te sfătuiesc să urmezi căile Domnului, să te rogi mult lui Dumnezeu cu lacrimi de pocăință și cu smerenie ziua și noaptea, să-ți faci mătânie

în rugăciunile tale ca bunul Dumnezeu să te audă și să te erte. Apoi să nu mai păcătuești, să nu-ți întinezi sufletul cu păcate. Să faci milostenii cu cei săraci, ajutându-i în năcazurile lor. Să vini regulat la sfânta biserică, să postești, să te cumineci cu sfântul trup și sânge al Domnului Hristos mărturisindu-ți păcatele înaintea duhovnicului tău. Să te lași de grijele și lăcomiile acestei lumi, să nu înjuri, să nu clevețești pe mine, să urmezi întru toate poruncile Domnului, împlinind și canonul ce ți-l va da duhovnicul după multele tale păcate. Dacă vei urma astfel, să sperezi că Dumnezeu ca un bun și milostiv se va îndura spre tine, te va erta și te va primi între aleșii săi.

Astfel o sfătui preotul iar ea plecând ochii la pământ și cu un oftat dela baerile inimei zise: Doamne! Doamne! milostiv fi mie păcătoasei, ajută Doamne necredinței și neputinței mele.

Și se duse femeia mai ușurată în câțva și se hotărî a urma sfaturile preotului întru toate.

De aici înainte vedem femeia aceasta schimbată și foarte abătută; venea regulat la biserică îmbrăcată în negru, cu fața la pământ nu căuta în fața oamenilor, postea, se ruga și trăia ca o pustnică.

Se spovedi, și împărtăși la un călugăr dela o mănăstire din apropiere și avea gândul numai la Dumnezeu. Plângea adese ori, își plângea păcatele săvârșite și trăia retrasă de zgomotul lumii. Dormia numai pe o rogojină pe vatra goală ca să-și chinue corpul și se hrănea numai cu pâine și apă. Averea ce biet avea, o împărți săracilor ca ea să nu aibă nimic pe lume decât lacrimi de pocăință.

Am văzut-o în săptămâna patimilor vorbind cu fostul ei bărbat. M'a chemat și pe mine și pe preot ca să fim de față la convorbirea lor. Își cerea ertare dela fostul ei bărbat și cu lacrimi în ochi îi zise: Ioane, Ioane, greșit-am, fărădelege am făcut, îmi recunosc păcatele făcute și rog pe bunul Dumnezeu să mi le erte și te rog și pe tine fostul meu soț să mă erti și să-ți erte și ție bunul Dumnezeu ale tale greșale. Eu o să mor în curând, asta o cunosc după visurile mele, și după slăbiciunea spurcatului meu trup. Tu vei trăi mai mult, dar te rog să îngrijești de mormântul meu, să-mi faci părăstas la 6 săptămâni și să te rogi lui Dumnezeu pentru sufletul meu. Caută și tu să te pocăiești până mai este timp, ca să-ți mântui sufletul și să moștenești viața de veci. Că suntem păcătoși Ioane ca vai de noi, și cum ne vom ști răspunde înaintea dreptului judecător? Și alte multe îi mai vorbi femeia, iar Ion plângea și el și se tânguia. Își aduse

aminte în acel moment de toate greșalele săvârșite și îi veneau ametele să cadă jos. Se vedea singur pe lume, fără ajutor, fără prieteni sinceri, fără fapte bune, bogat în fărădelegi și fapte rele, nici o mângăere din nici o parte, îi venia să strige în lumea largă ca să-l știe și să-l cunoască toți, că e cel mai păcătos și nevrednic om pe fața pământului.

Eu și preotul văzându-l în această stare îl mângăiarăm, preotul îi ceti psalmul 50 al împăratului David, iar eu îl îndemnai ca restul vieții sale să-l petreacă în apropierea bisericii în rugăciuni și fapte bune ca și fosta sa soție, să nu despereze de îndurarea lui Dumnezeu care e bun și milostiv cu cei păcătoși, și primește rugăciunile cele de umilință ale păcătoșilor.

Din acel moment Ion se schimbă cu totul se făcu om nou; se mira satul întreg de această întorsătură grabnică, și până la moarte duse o viață plăcută lui Dumnezeu și fu cinstit și prețuit înaintea sătenilor.

Am văzut pe această femeie slabă, chinuită și desfigurată în o săptămână a sfințelor patimi spălând prin biserică — cu învoirea preotului — tot ce trebuia: ferestri, uși, cruci icoane, candelă, de le făcu ca noi. Trăia în timpul din urmă numai cu un pahar de apă și o jămîșcă la zi. A și murit atunci, și chiar în ziua de Sfintele Paști.

După ce am eșit dela înviere dimineța am auzit că murise și trăgeau toate trei clopotele bisericii a jale după ea.

Toată lumea zicea: Dumnezeu s'o erte că ș-a făcut canocul pe astă lume păcătoasă. Așa se stinse ea.

Fostul ei bărbat mai trăi mulți ani în urma ei, ducându-și viața de pe o zi pe alta cu amărăciune și cu năcazuri multe. Îi muri mamă-sa, și rămase numai cu soră-sa în casă. Lucrau amândoi și câștigau ale traiului; dar mult nu o duseră așa, căci sora-sa își aduse pe partea sa de avere un bărbat cu care trăia în bună pace.

Iar el Ion simțind că nu poate trăi singuraș ca cucul, nu se mai căsători ci se duse cu partea sa de avere pe lângă un om din sat ca să trăiască mai liniștit și fără griji. Așa o duse moșu Ion mai mulți ani, în care timp i se deschiseră ochii minții și văzu cât e de stricată lumea, și i se făcu scârbă de ea.

George Cătană

inv. pens.

(Urmează).

ȘTIRI

Paștile în orașul Caransebeș. Creștinii orașului nostru, au așteptat sărbătorile Paștelor din anul acesta, mai pregătiți duhovnicește; mai apropiați de Mântuitorul. Mulțimea impresionantă de credincioși, cari s'au împărțit cu sfintele Taine, precum și numărul imens de creștini cari au cercetat înălțătoarele slujbe dumnezeiești, au dat dovada unei noi trăiri creștinești.

Incepând de Joi seara, P. S. Sa părintele episcop Vasile a pontificat la toate serviciile religioase, înconjurat de soborul preoțesc, compus din 10 preoți. Corul studenților teologi de sub conducerea profesorului de Teologie C. Vladu, precum și noul cor catedral, apoi corul căminului cultural, conduse de profesorul dela Liceu, D. Cusma au ridicat în mod impresionant măreția sfintelor acte din viața Mântuitorului.

Invierea s'a făcut în cadre înălțătoare, la crucea din piața mare, feeric iluminată. Pastorală a cetit-o însuși P. S. Sa, iar a doua zi tot P. S. Sa a ținut o cuvântare despre eroismul sfântului mare mucenic Gheorghe, care este și hramul bisericii.

Ofrande de Paști a dat P. S. Sa precum și multe familii din oraș deținuților dela închisoarea Caransebeș, producându-le și lor o rază de bucurie cu ocazia praznicului Invierii Domnului. Conducerea administrativă a închisorii a ținut ca acele ofrande să se distribuie în cadrul unei festivități. Marți, a treia zi de Paști, în sala închisorii s'a celebrat un serviciu religios de către 4 preoți, după care păr. I. Suru adm. protopopesc, a ținut o inspirată alocuție despre caritatea creștină produsă de bucuria invierii Mântuitorului. Dl judecător N. Leon, precum și dl director al închisorii a mulțumit în numele societății de Patronaj, P. S. Sale, precum și tuturor donatorilor de ofrande, care au procurat multă mângâiere celor 140 de deținuți. A urmat un program religios foarte instructiv, executat de unii deținuți, conduși de dl contabil al închisorii N. Litera.

Praznicul Paștelor din anul acesta a fost o revelație creștinească în orașul nostru!

Spre orientare se aduce celor interesați la cunoștință, că rata VIII-a de conversiunea datorii agricole și urbane expiră la 15 Maiu 1938.

Retribuțiile preoțești pe luna Aprilie au fost ridicate dela Stat și se lichidează la Oficiul de cassă. Salariile s'au redus prin majorarea impozitului global și cotizația de 3% către Cassa de Credit. Sporul la gradațiile noi pe luna întâia, conform legii, s'a vărsat la Cassa Generală de pensuni.

La chestionarul trimis de secția culturală o seamă de preoți nu anexează clișeele respectiv fotografiile. Se atrage atenția asupra acestei omisiuni, observându-se că circularul este categoric. Cel mult se vor face deodată toate clișeele la zincografie, dar spre aceasta e trebuință de fotografii!

CONCURS.

În baza decisului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 7223 B ex 1937 din 10 Ianuarie 1938 consiliul parohial ort. rom. Naidăș, jud. Caraș, protopresbiteratul Biserica Albă, se publică concurs, pentru ocuparea postului de paroh, al parohiei Nr. II de cl. I din comuna Naidăș, cu termen de recurgere de 30 zile de la prima publicare în „Foaia Diecezană“ din Caransebeș.

Beneficii:

1. Sesiunea parohială, a II-a constătătoare din 34 jug. pământ arabil, după care alesul paroh va suporta toate sarcinile publice.
2. Stola uzuală.
3. Retribuțiunile de stat.
4. Ne fiind casă parohială, parohul ales se va îngriji de locuință.

5. Parohul ales este obligat a catehiza la școalele din loc, fără altă retribuțiune.

6. Reflectanții au să înainteze, odată cu petiția și incuviințarea Prea Sfințitului Domn Episcop Diecezan fără de care nu pot fi luați în lista candidaților.

Cererile reflectanților se vor înainta Consiliului parohial ort. rom. Naidăș prin Prea Onor. Protopresbiterat al Bisericii-Albe cu sediul în Răcăjdia și reflectanții se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare cu știrea Prea Onor. Domn Protopresbiter tractual, spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, dar la nici un caz în ziua alegerii.

Naidăș, din ședința consiliului parohial ținută la 30 Ianuarie 1938.

Pr. Simeon Novac m. p.

președinte.

Romul Plitic m. p.

secretar.

În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral.

Ioan Oravițan
protopresbiter.

Nr. 902 B ex 1938.

Acest concurs se publică, cu aceea că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza decisului Consistorial ddo 3 Martie 1924 și respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B, ridicat și la valoare de concluz Sinodal, cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum și avându-se în vedere decisiunea P. Ven. Consistorului mitropolitan Nr. 358/1928 din 13 Noemv. 1938 — se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte legală și integrantă a dotațiunii preoțești.

Caransebeș, din șed. Consiliului eparhial, ținută la 4 Martie 1938.

Episcopul diecezan:

† VASILE

3—3